ONDER DE VLEUGELEN VAN DE HEERE

Lezen:
Ruth 2

Inleiding

Naomi en Ruth zijn teruggekeerd in Bethlehem, maar hun toekomst lijkt onzeker. Naomi is weduwe en Ruth is een jonge weduwe uit Moab. Zij heeft haar eigen land en haar familie verlaten om bij Naomi te blijven. Nu moeten zij samen zien te leven in een land waar Ruth een vreemde is.

Ruth gaat aren lezen achter de maaiers. Dat was geen recht op bezit, maar wel een mogelijkheid die de HEERE in Zijn wet aan arme en kwetsbare mensen gaf. Zij is afhankelijk van de goedheid van anderen. Toch laat Ruth niet de handen zakken. Zij gaat aan het werk.

In dit hoofdstuk zien we hoe de HEERE in Zijn voorzienigheid zorgt. Hij doet dat niet altijd door een wonder dat onmiddellijk zichtbaar is. Hij gebruikt mensen, arbeid, wetten en omstandigheden. Wat voor Ruth lijkt op een toevallige gebeurtenis, blijkt opgenomen te zijn in Gods leiding. Daarbij wordt duidelijk wie Boaz is: een vermogend man, maar vooral een man die leeft onder het gezag van de HEERE en daarom barmhartig handelt.

Bijbelstudie

Het hoofdstuk begint met Boaz. Hij wordt voorgesteld als een bloedvriend van Elimélech, de overleden man van Naomi. Ook wordt vermeld dat hij “geweldig van vermogen” is. Dat wijst niet alleen op rijkdom, maar ook op aanzien en invloed. Boaz heeft mogelijkheden om anderen te helpen. De vraag is echter wat hij met die mogelijkheden doet.

Ruth neemt het initiatief. Zij vraagt Naomi of zij in het veld mag gaan om aren op te lezen. Haar woorden laten zien dat zij niet eist, maar vraagt om genade. Zij weet dat zij afhankelijk is van de welwillendheid van de eigenaar en van de bescherming van de arbeiders. Naomi antwoordt eenvoudig: “Ga heen, mijn dochter.” Ruth gaat vervolgens aan het werk.

Dan staat er dat haar “bij geval” een deel van het veld van Boaz voorvalt. Vanuit menselijk oogpunt lijkt dit toeval. Ruth had verschillende velden kunnen treffen. Maar de lezer weet dat de HEERE bezig is de weg te leiden. Gods voorzienigheid neemt menselijke verantwoordelijkheid niet weg. Ruth gaat werkelijk naar het veld en werkt daar werkelijk van de morgen tot de avond. Tegelijk is haar gang niet buiten Gods bestuur om.

Boaz komt vanuit Bethlehem en begroet zijn maaiers met de woorden: “De HEERE zij met ulieden!” De maaiers antwoorden: “De HEERE zegene u!” Deze begroeting is meer dan een gewoonte. Zij laat zien dat Gods naam in het dagelijks werk genoemd wordt. De verhouding tussen werkgever en arbeiders staat onder Gods zegen. Het werk op het land is geen gebied waar God afwezig is.

Boaz merkt Ruth op en vraagt wie zij is. Hij vraagt niet alleen naar haar naam, maar naar haar achtergrond. De opzichter vertelt dat zij de Moabietische is die met Naomi uit Moab is teruggekomen. Ook vertelt hij dat Ruth hard gewerkt heeft. Zij heeft niet werkeloos afgewacht, maar zich ingespannen om voor Naomi en zichzelf te zorgen.

Boaz spreekt Ruth vervolgens persoonlijk aan. Hij noemt haar “mijn dochter”, een aanspreekvorm die bescherming en zorg uitdrukt. Hij geeft haar duidelijke aanwijzingen: zij moet op zijn veld blijven, bij zijn maagden. Zij hoeft niet naar een ander veld te gaan. Bovendien heeft Boaz zijn knechten geboden haar niet aan te raken. In een kwetsbare positie krijgt Ruth dus veiligheid. Boaz gebruikt zijn gezag niet om haar te onderdrukken, maar om haar te beschermen.

Ook zorgt hij voor haar dagelijkse behoeften. Wanneer zij dorst heeft, mag zij drinken uit de vaten waaruit de knechten hebben geschept. Dat is opvallend. Ruth is een vreemdelinge en staat maatschappelijk lager dan de arbeiders, maar Boaz laat haar delen in de verzorging van zijn personeel.

Ruth reageert met diepe verwondering. Zij valt op haar aangezicht en vraagt waarom zij genade heeft gevonden, terwijl zij een vreemde is. Zij beseft dat zij geen aanspraak kan maken op deze behandeling. Haar houding is er een van nederigheid en dankbaarheid. Zij ontvangt de goedheid van Boaz niet alsof zij er recht op heeft.

Boaz kent haar geschiedenis. Hij weet wat zij voor Naomi heeft gedaan en dat zij haar vaderland en familie heeft verlaten. Ruth heeft niet de gemakkelijkste weg gekozen. Zij is gegaan naar een volk dat zij tevoren niet kende. Boaz ziet haar trouw en spreekt daarover met waardering.

Vervolgens wijst hij verder dan zichzelf: “De HEERE vergelde u uw daad.” Boaz is wel het middel waardoor Ruth bescherming ontvangt, maar hij erkent dat de uiteindelijke Vergelder de HEERE is. Ruth is gekomen onder de vleugelen van de God van Israël om toevlucht te nemen. Dat is de kern van haar weg. Zij is niet alleen geografisch van Moab naar Israël verhuisd; zij heeft haar toevlucht gezocht bij de HEERE.

Dat betekent niet dat haar leven daardoor direct gemakkelijk wordt. Zij blijft weduwe en vreemdelinge. Maar zij is niet buiten Gods zorg gevallen. Juist door de woorden en daden van Boaz mag zij iets ervaren van de bescherming waarvan hij spreekt. De vleugelen van de HEERE worden zichtbaar in de vleugelen van menselijke zorg.

Bij de maaltijd nodigt Boaz Ruth uit om bij de maaiers te zitten. Hij geeft haar geroost koren en

zij eet totdat zij verzadigd is, met nog wat over. De overvloed is groter dan alleen genoeg voor het moment. Ruth ontvangt niet karig, maar ruimhartig. Later neemt zij het overgebleven voedsel mee voor Naomi. De genade die zij ontvangt, houdt zij niet voor zichzelf.

Ook tijdens het aren lezen blijft Boaz vrijgevig. Hij geeft zijn knechten opdracht Ruth niet te beschamen en zelfs bewust aren uit de bundels te laten vallen. Dat gaat verder dan het minimum dat vereist was. Boaz wil haar niet alleen toestaan om te verzamelen; hij wil haar daadwerkelijk helpen. Zijn goedheid is zorgvuldig en discreet. Hij beschermt haar waardigheid.

Aan het einde van de dag heeft Ruth ongeveer een efa gerst verzameld. Dat is een grote hoeveelheid voor iemand die achter de maaiers aren leest. Haar inzet is zichtbaar, maar ook de vrijgevigheid van Boaz. Ruth heeft gewerkt en Boaz heeft geholpen. Gods voorzienigheid sluit menselijke arbeid en menselijke goedheid niet uit, maar gebruikt ze.

Wanneer Ruth thuiskomt, merkt Naomi hoeveel zij heeft. Ruth vertelt over Boaz. Dan verandert de toon van Naomi. In het vorige hoofdstuk sprak zij vanuit haar bitterheid; nu zegent zij de HEERE. Zij erkent dat God Zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden. De zorg voor Ruth betekent voor Naomi ook dat Gods trouw aan haar overleden man en zonen niet vergeten is.

Naomi begrijpt bovendien de betekenis van Boaz: hij is een bloedvriend, een van de lossers. Daarmee opent zich een toekomstperspectief. Het hoofdstuk werkt dat nog niet uit, maar de naam Boaz krijgt gewicht. Wat begon als een dag waarop Ruth “bij geval” op zijn veld terechtkwam, blijkt een beslissende stap in Gods leiding.

Ruth blijft de hele gerste- en tarweoogst bij de maagden van Boaz. Zij ontvangt bescherming, maar blijft ook trouw en volhardend werken. Het hoofdstuk houdt beide kanten bij elkaar: afhankelijkheid van genade en verantwoordelijkheid in het dagelijks leven. Ruth vertrouwt niet op eigen kracht, maar zij verwaarloost haar taak evenmin.

Voor ons ligt hier een belangrijke les. Gods zorg komt vaak tot ons via gewone wegen: werk, verantwoordelijke mensen, regels die kwetsbaren beschermen en woorden die moed geven. De vraag is daarom niet alleen of wij Gods leiding herkennen, maar ook of wij bereid zijn een instrument van Zijn goedheid te zijn. Boaz ziet de vreemdelinge, beschermt haar, spreekt haar naar het hart en deelt royaal uit. Zo wordt zichtbaar wat het betekent om zelf onder de vleugelen van de HEERE te leven.

Gespreksvragen

1. Wat leert de beschrijving van Ruth over haar houding tegenover haar moeilijke omstandigheden?
2. Wat betekent het dat Ruth “bij geval” op het veld van Boaz terechtkomt?
3. Welke eigenschappen van Boaz komen in zijn woorden en daden naar voren?

4. Waarom is Ruth zo verwonderd dat zij genade vindt in de ogen van Boaz?
5. Wat houdt het in dat Ruth onder de vleugelen van de HEERE is gekomen?
6. Hoe blijkt in dit hoofdstuk dat Gods zorg door menselijke middelen heen werkt?
7. Welke verandering is zichtbaar in Naomi wanneer zij hoort dat Ruth bij Boaz heeft gewerkt?
8. Hoe kunt u als christen in uw eigen omgeving bescherming, waardigheid en praktische hulp bieden?